

Sygn.akt III AUa 349/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Teresa Suchcicka

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 r. w B.

sprawy z odwołania K. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 marca 2017 r. sygn. akt IV U 189/17

oddala apelację.

SSA Teresa Suchcicka SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Alicja Sołowińska

Sygn.akt III AUa 349/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 20.01.2017 roku, znak: ENS/20/023109243, odmówił wnioskodawcy K. S. (1) prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował on co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury po uprzednim zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy od 1.09.1972 roku do 31.08.1991 roku na rzecz Przedsiębiorstwa (...) jako monter samochodowy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. Podniósł, że skarżący nie przedłożył żadnego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a ze „zwykłego” świadectwa pracy za okres od 1 września 1972 r. do 31 sierpnia 1991 r. wynika okres nauki zawodu od 1 września 1972 r. do 20 czerwca 1975 r. oraz od 30 czerwca 1975 r. do 31 sierpnia 1991 r. okres pracy na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, a ostatnio montera samochodowego.

Odnośnie służby wojskowej odbywanej przez skarżącego w okresie od 24.10.1979 roku do 20.10.1981 roku organ rentowy podniósł, że ten okres również nie może zostać wliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych ze względu na treść art. 108 ustawy z 21.11.1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w brzmieniu obowiązującym do dnia 5.08.1979 roku, który stanowił, że czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Organ rentowy podkreślił, że gdyby nawet uwzględnić okres pracy skarżącego w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...), z wyłączeniem okresu nauki zawodu oraz służby wojskowej, ubezpieczony nie będzie legitymował się wymaganym stażem pracy w szczególnych warunkach.

W piśmie procesowym z dnia 7.03.2017 roku organ rentowy wskazał, iż brak jest podstawy prawnej stanowiącej przesłankę do uwzględnienia okresu służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach po dniu 31.08.1979 roku.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 2 marca 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. S. (1) prawo do emerytury od dnia 3 marca 2017 r. zaliczając do okresu pracy w szczególnych warunkach okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) w E. Warsztat w O. od 30 czerwca 1975 r. do 31 sierpnia 1991 r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Z ustaleń Sądu wynikało, że K. S. (1), urodzony (...) złożył w dniu 11 stycznia 2017 r. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Do wniosku dołączył świadectwo pracy z 31.08.1991 roku wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w E., z którego wynika, że skarżący:

- w okresie od 1.09.1972 roku do 31.08.1991 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy u wskazanego pracodawcy, w tym czasie zajmował stanowiska:

- od 1.09.1972 roku do 20.06.1975 roku - uczeń,
- od 30.06.1975 roku do 31.08.1991 roku – mechanik napraw pojazdów samochodowych, ostatnio zajmowane stanowisko – monter samochodowy; w tym czasie w okresie od 24.10.1979 roku do 20.10.1981 roku skarżący odbywał zasadniczą służbę wojskową (kserokopia książeczki wojskowej k. 5 plik II akt ZUS).

We wskazanym okresie odwołujący się wykonywał obowiązki mechanika samochodowego, przy czym swoją pracę wykonywał w kanałach remontowych. Przedsiębiorstwo (...) miało własny tabor, który był naprawiany w warsztacie, w ramach którego były trzy hale, a w nich po 3-5 kanałów. Zatrudnionych było tam około 40 osób. Skarżący zajmował się naprawą sprzętu ciężkiego w kanałach remontowych .

Organ rentowy ustalił wnioskodawcy okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 26 lat 2 miesięcy i 25 dni na dzień 31 grudnia 1998r. Nie uwzględnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu I instancji, dowody z akt osobowych wnioskodawcy za sporny okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) w E., jak też dowód z zeznań świadków (J. Pęka i J. S.) oraz wyjaśnienia samego odwołującego, dawały podstawę do uznania, iż w okresie od 30 czerwca (...) do 31 sierpnia 1991 r. wykonywał on pracę w szczególnych warunkach w kanałach remontowych. Odnośnie odbywanej w trakcie tego zatrudnienia zasadniczej służby wojskowej (od 24.X.1979r. do 20.X.1981r.), zdaniem Sądu I instancji okres ten podlega uwzględnieniu do okresu pracy w szczególnych warunkach w oparciu o przepis art.120 ust.1 ustawy z 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44 po.220 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym na mocy ustawy z 28 czerwca 1979r. (Dz.U. Nr 15, poz.97) zmieniającej ustawę z 21 listopada 1967 r.

W myśl art. 120 ust. 1 cyt. ustawy pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3).

Wykładnia gramatyczna przepisu art. 120 ust. 1 ustawy z 21.11.1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) przewiduje w tym względzie, że okresy odbytej służby wojskowej traktuje się tak samo, jak wykonywanie pracy, a więc zalicza się je do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury również w wieku obniżonym.

W judykaturze przeważa pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (wyrok Sądu Najwyższego z 20.03.2013 roku, I UK 544/12).

Zdaniem Sądu Okręgowego, skoro bezpośrednio przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach w powołanym przedsiębiorstwie w charakterze mechanika pracującego w kanałach remontowych, oraz, że po odbyciu tej służby podjął z zachowaniem 30-dniowego terminu, bliżej określonego w art. 106 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku obrony, podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy i dalej pracował w szczególnych warunkach na tym samym stanowisku - to oznacza, że okres pełnienia zasadniczej służby wojskowej od 24.10.1979 roku do 20.10.1981 roku winien być zaliczony wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zaliczenie wnioskodawcy okresu pracy w szczególnych warunkach w kanałach remontowych od 30.VI.1975 r. do 31.VIII.1991r., na podstawie wykazu A Dz. XIV poz.16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.II.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) oraz odbytej w trakcie tego zatrudnienia zasadniczej służby wojskowej, daje wnioskodawcy okres pracy w szczególnych warunkach przekraczający wymagany okres 15 lat. Dlatego też Sąd Okręgowy po stwierdzeniu, że skarżący spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, przyznał mu emeryturę od 3.III.2017r. – od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat. Równocześnie Sąd nie dopatrzył się okoliczności uzasadniających odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Apelację od powyższego wyroku, w części dotyczącej zaliczenia wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach, okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, i przyznania prawa do emerytury, złożył organ rentowy, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art.232 i art.233 ustawy kodeks postępowania cywilnego z uwagi na niewyjaśnienie stanu faktycznego i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, skutkujących uznaniem do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu służby wojskowej od dnia 24.10.1979r. do dnia 20.10.1981r.;

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r. poz.887) w związku z § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.Nr 8 poz.43) z uwagi na uznanie, że ubezpieczony legitymuje się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia wszystkie przesłanki do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury od dnia 3.03.2017 r.

Wskazując na powyższe skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, iż bez zaliczenia do warunków szczególnych okresu służby wojskowej, K. S. legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat 1 miesiąca i 8 dni.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, wobec czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty naruszenia prawa procesowego – art.232 i 233 kpc nie są zasadne.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż okres zasadniczej służby wojskowej, odbywanej przez K. S. (1) od 24 X 1979r. do 20 X 1981 r., podlega wliczeniu do okresów pracy w szczególnych warunkach na podstawie art.120 ust.1 ustawy z dnia 21.XI.1967r. o powszechnym obowiązku obrony polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w brzmieniu nadanym ustawą z dn. 28 VI 1979 r., zmieniającą ustawę z 21 XI 1967 r.

Od dnia 6 lipca 1979r. przepis art. 120 ust.1 w/w ustawy stanowił, iż pracownikowi, który w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

Organ rentowy w uzasadnieniu apelacji powołuje się na przepis art.108 ustawy, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1.IX.1979r., zapominając o treści w/w art.120 ust.1 ustawy, którego treść jest zbliżona do treści art.108 ust.1 ustawy, w jego pierwotnym brzmieniu.

Zasadnie Sąd I instancji przywoływał w uzasadnieniu wyroku utrwalone stanowisko orzecznicze, zgodnie z którym okresy odbytej zasadniczej służby wojskowej traktuje się tak samo, jak okresy wykonywania pracy, a więc – przy spełnieniu warunków wymaganych ustawą – zalicza się je również do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury również w wieku obniżonym.

W przedmiotowej sprawie, uwzględniając stanowisko organu rentowego w zakresie uznania wykonywania pracy w szczególnych warunkach od 30 VI 1975 r. do 31 VIII 1991 r., bezspornym jest, że zarówno przed rozpoczęciem odbywania zasadniczej służby wojskowej, jak też po jej zakończeniu i zgłoszeniu się do dotychczasowego zakładu pracy w ustawowym 30 – dniowym terminie, K. S. (1) wykonywał pracę w szczególnych warunkach i na podstawie art.120 ust.1 ustawy z 21 XI 1967 r., w brzmieniu obowiązującym w okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej, okres tej służby wlicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku (art.385 kpc).-

SSA Teresa Suchcicka SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Alicja Sołowińska